

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

4 септември 2014 година *

„Преюдициално запитване — Електронни съобщителни мрежи и услуги — Директива 2002/20/ЕО — Член 6 — Условия, с които може да бъде обвързано издаването на общо разрешение и предоставянето на права на използване на радиочестоти и номера, и специални задължения — Член 13 — Такси за правата на използване и за правата за изграждане на инфраструктура — Регионално законодателство, с което предприятията се задължават да заплащат налог върху своите обекти“

По съединени дела C-256/13 и C-264/13

с предмет преюдициални запитвания на основание на член 267 ДФЕС, отправени от Hof van beroep te Antwerpen (Белгия) с актове от 30 април и 7 май 2013 г., постъпили в Съда съответно на 10 и 15 май 2013 г., в рамките на производства по дела

Provincie Antwerpen

срещу

Belgacom NV van publiek recht (C-256/13),

Mobistar NV (C-264/13),

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, С. G. Fernlund, А. Ó Caoimh, С. Toader и Е. Jarašiūnas (докладчик), съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 3 април 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Provincie Antwerpen, от G. van Gelder, advocaat,
- за Belgacom NV van publiek recht, от H. de Bauw и B. Den Tandt, advocaten,
- за Mobistar NV, от T. De Cordier, H. Waem и E. Taelman, advocaten,

* Език на производството: нидерландски.

- за белгийското правителство, от A. Vandewalle и M. Jacobs, в качеството на представители,
- за унгарското правителство, от Z. Fehér, K. Szijjártó и A. Szilágyi, в качеството на представители,
- за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,
- за шведското правителство, от A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, E. Karlsson, L. Swedenborg и C. Hagerman, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от L. Nicolae, F. Wilman и T. van Rijn, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на членове 6 и 13 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) (ОВ L 108, стр. 21; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 183).
- 2 Тези преюдициални запитвания са отправени в рамките на два спора между Provincie Antwerpen (провинция Антверпен), от една страна, и съответно Belgacom NV van publiek recht (наричано по-нататък „Belgacom“) и Mobistar NV (наричано по-нататък „Mobistar“), от друга страна, във връзка с решения, с които тези две предприятия са обложени с общ провинциален налог за обектите им на територията на Provincie Antwerpen.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно член 1 от Директивата за разрешение, озаглавен „Цел и приложно поле“:
 - „1. Целта на настоящата директива е да създаде вътрешен пазар на електронните съобщителни мрежи и услуги чрез хармонизация и опростяване на правилата и условията за разрешение, за да се улесни тяхното предоставяне на територията на цялата Общност.
 - 2. Настоящата директива се прилага за разрешителните за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги“.
- 4 Член 6 от тази директива е озаглавен „Условия, свързани с общото разрешение и правата за използване на радиочестоти и номера и специфични задължения“ и гласи:
 - „1. Общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и правата за използване на радиочестоти и правата за използване на номера могат да се обвързват единствено с условията, изброени съответно в част А, Б и В [от] приложението. Такива условията са обективно обосновани, във връзка със съответната мрежа или услуга, недискриминационни, пропорционални и прозрачни.

2. Специфичните задължения, които могат да бъдат наложени [на] доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги [...] или върху определените да предоставят универсална услуга [лица] [...], са законово отделени от правата и задълженията съгласно общото разрешение. С цел постигане на прозрачност за предприятията критериите и процедурите за прилагане на специфични задължения върху отделни предприятия са посочени в общото разрешение.
3. Общото разрешение съдържа единствено условия, които са специфични за отрасъла и са установени в част А [от] приложението и не дублират условията, приложими за предприятията по силата на друго национално законодателство.
4. Когато предоставят право на използване на радиочестоти или номера, държавите членки не дублират условията по общото разрешение“.
- 5 Член 13 от същата директива, озаглавен „Такси за права за използване и [за] права за изграждане на инфраструктура“, гласи следното:

„Държавите членки могат да разрешат на съответните компетентни органи да налагат такси за правата за ползване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура в[ърху или под недвижими имоти публична] или частна собственост, които отразяват потребността от гарантиране на оптималното използване на тези ресурси. Държавите членки гарантират, че такива такси са обективно обосновани, прозрачни, недискриминационни и пропорционални на предназначенията им цел, като вземат предвид целите, посочени в член 8 от Директива 2002/21/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги] („Рамкова директива“) [(ОВ L 108, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 195)]“.

- 6 Част Б от приложението към Директивата за разрешение предвижда:

„Условия, които могат да бъдат добавени към правата за ползване на радиочестоти
[...]

6. [Т]акси [за правата за използване] в съответствие с член 13 от настоящата директива.
[...]

Белгийското право

- 7 Съгласно член 97 от Закона за реструктуриране на определени публични икономически предприятия (wet betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven) от 21 март 1991 г. (*Belgisch Staatsblad*, 27 март 1991 г., стр. 6155) в приложимата му в главните производства редакция (наричан по-нататък „Законът от 21 март 1991 г.“):

„1. При посочените в тази глава условия на операторите на обществена далекосъобщителна мрежа е позволено да използват имоти, публична или друга собственост за монтиране на кабели, въздушни проводници и прилежащи съоръжения и да извършват всякакви работи във връзка с това, при условие че съобразяват предназначението на съответния недвижим имот и спазват законовите и подзаконовите изисквания за неговото използване.

[...]

2. Монтираните кабели, въздушните проводници и прилежащите съоръжения остават собственост на оператора на съответната обществена далекосъобщителна мрежа“.

8 Член 98 от този закон гласи:

„1. Преди кабелите, въздушните проводници или прилежащите съоръжения да бъдат монтирани върху недвижим имот, публична собственост, операторът на обществената далекосъобщителна мрежа представя за одобрение на органите, управляващи съответния недвижим имот публична собственост, план с местоположенията на инсталациите и техните характеристики.

[...]

2. За това право на ползване органите не могат да изискват от оператора на съответната далекосъобщителна мрежа заплащането на никакви данъци, налози, такси, възнаграждения или какъвто и да е вид обезщетения.

Освен това всички оператори на обществени далекосъобщителни мрежи разполагат с безплатно право на преминаване, съответно сервитутно право по отношение на кабелите, въздушните проводници или прилежащите съоръжения, разположени в постройките публична или частна собственост, построени върху недвижими имоти публична собственост.

[...]“.

9 В периода 2005—2008 г. Provincieraad van de Provincie Antwerpen (Съветът на провинция Антверпен) приема четири провинциални данъчни наредби, с които въвежда общ провинциален налог върху обектите на предприятията на територията на тази провинция. От материалите по преписките, с които разполага Съдът, става ясно, че приетите в периода 2005—2007 г. провинциални данъчни наредби (наричани по-нататък „провинциалните данъчни наредби 2005—2007 г.“) са с идентично съдържание. Провинциалната данъчна наредба за 2008 г. (наричана по-нататък „провинциалната данъчна наредба 2008 г.“) се отличава от предходните по-специално по размера на въведения налог.

10 Така в член 1 от провинциалните данъчни наредби 2005—2007 г. се предвижда, че общият провинциален налог се дължи по-специално за всеки обект, който се определя като „[в]сяка площ, използвана от дадено лице самостоятелно или съвместно с друго лице, без значение в каква форма[, при което п]лощите, граничещи една с друга, се разглеждат като един-единствен обект на предприятие, доколкото тези площи не са разделени от обществен път, разделителна стена и т.н.[, като д]ве или повече площи, които са свързани една с друга посредством учреден сервитут, се разглеждат като един-единствен обект на предприятие“.

11 Съгласно член 1, В, 2° от тези провинциални наредби общият провинциален налог се дължи от „всяко учредено съгласно белгийското или чуждо право юридическо лице, подлежащо на облагане с корпоративен данък, включително юридическите лица в производство по ликвидация, което към 1 януари [от съответната година] притежава един или няколко обекта на своето предприятие на територията на Provincie Antwerpen, използван(и) от или запазен(и) за използване от това юридическо лице“.

12 Член 2, В от посочените провинциални наредби предвижда, че размерът на налога по принцип е 99 EUR за обекти с площ, по-малка или равна на 1000 m².

13 Предвиденият с приетата на 5 октомври 2007 г. провинциална данъчна наредба 2008 г. налог също се дължи за всеки обект на предприятие, разположен на територията на Provincie Antwerpen. В редакцията на член 1, В, 2 от тази провинциална данъчна наредба се използват идентични термини на използваните в провинциалните данъчни наредби 2005—2007 г.

- 14 Съгласно член 8, първа и втора алинея от провинциалната данъчна наредба от 2008 г.:

„Всяко данъчнозадължено лице дължи налога за всеки отделен обект на негово предприятие, който се намира на територията на Provincie Antwerpen, и се използва от това лице или е запазен да бъде използван за него без значение от наименованието на този обект.

Обект на предприятие, който се облага с посочения налог, е всяка площ, предназначена за целите на упражняваната професионална или търговска дейност или използвана в рамките на упражняваната професионална или търговска дейност, или запазена за такова използване, или допринасяща за осъществяването [или] изпълняването на целите на упражняваната професионална или търговска дейност“.

- 15 Член 11 от тази провинциална данъчна наредба предвижда, че налогът по принцип е в размер на 135 EUR за обекти с площ, по-малка или равна на 1000 m².

Споровете в главните производства и преюдициалният въпрос

- 16 Belgacom и Mobistar са доставчици на електронни съобщителни мрежи и услуги.
- 17 От актовете за преюдициално запитване следва, че на територията на Provincie Antwerpen дружествата Belgacom и Mobistar са монтирали значителен брой стълбове, пилони и антени за мобилна радиотелефония, необходими във връзка с доставката на електронни съобщителни услуги.
- 18 На основание на посочените в точка 9 от настоящото решение провинциални данъчни наредби органите на Provincie Antwerpen издават данъчни актове за дължим провинциален налог — от Belgacom за 2007 г. и 2008 г. и от Mobistar за периода 2005—2007 г. — за обектите на техните предприятия, разположени на територията на Provincie Antwerpen.
- 19 Belgacom и Mobistar обжалват тези данъчни актове по административен ред пред управителя на Provincie Antwerpen. Тъй като жалбите по административен ред били отхвърлени, тези дружества подават жалби пред Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (първоинстанционен съд, Антверпен), който отменя посочените данъчни актове. Provincie Antwerpen подава въззивни жалби срещу първоинстанционните съдебни решения пред запитващата юрисдикция.
- 20 Освен това от актовете за преюдициални запитвания става ясно, че Grondwettelijk Hof (Конституционният съд) се е произнесъл по конституционсообразността на член 98, параграф 2 от Закона от 21 март 1991 г. с решение от 15 декември 2011 г., в което той е приел, че тази разпоредба не забранява на провинциите да облагат с данъци — по бюджетни или други съображения — стопанската дейност, която операторите на далекосъобщителни мрежи осъществяват на територията на провинцията чрез наличните и използвани за упражняването на тази дейност стълбове, пилони и антени за мобилна радиотелефония.
- 21 В хода на висящите пред запитващата юрисдикция производства Belgacom и Mobistar поставят въпроса дали разглежданите данъчни актове са съвместими с Директивата за разрешение. Освен това тези дружества твърдят, че преценката на Grondwettelijk Hof относно разглеждания в главните дела общ провинциален данък не съответства на практиката на Съда, и по-специално на решение Vodafone España и France Telecom España (C-55/11, C-57/11 и C-58/11, EU:C:2012:446), в което Съдът приема, че в рамките на Директивата за разрешение държавите членки не могат да събират за доставката на електронни мрежи и услуги други такси и налози освен предвидените в същата директива.

- 22 С оглед на това решение на Съда Hof van beroep te Antwerpen иска да установи дали направеното от Grondwettelijk Hof тълкуване на член 98, параграф 2 от Закона от 21 март 1991 г. е съвместимо с членове 6 и 13 от Директивата за разрешение.
- 23 При тези обстоятелства запитващата юрисдикция решава да спре производствата по делата и по всяко от тях — C-256/13 и C-264/13 — да постави на Съда следния преюдициален въпрос:
- „Следва ли член 6 и/или член 13 от Директива[та за разрешение] да се тълкува(т) в смисъл, че забранява(т) на орган от дадена държава членка да бъде позволено да облага поради бюджетни или други съображения стопанската дейност на операторите на далекосъобщителни мрежи, която те осъществяват на територията или на част от територията на тази държава членка чрез наличните в недвижими имоти публична или частна собственост стълбове, пилони или антени [за мобилна радиотелефония], предназначени за упражняването на тази дейност?“.
- 24 С определение на председателя на Съда от 6 юни 2013 г. дела C-256/13 и C-264/13 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалния въпрос

- 25 С поставения въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали членове 6 и 13 от Директивата за разрешение трябва да се тълкуват в смисъл, че те не допускат операторите, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, да бъдат облагани с общ налог върху обектите на предприятията поради наличието в недвижими имоти публична или частна собственост на стълбове, пилони или антени за мобилна радиотелефония, необходими за осъществяването от тези оператори дейност.
- 26 Следва да се припомни, че член 6 от Директивата за разрешение урежда специалните задължения, с които може да бъде обвързано общото разрешение и правата на използване на радиочестотите и номерата. Този член предвижда, че общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и правата на ползване на радиочестоти и номера могат да бъдат обвързвани само с условията, посочени в части А, Б и В от приложението към тази директива.
- 27 От част Б, точка 6 от приложението към Директивата за разрешение става ясно във връзка с това, че таксите за използване на радиочестотите в съответствие с член 13 от тази директива са сред условията, с които могат да бъдат обвързани посочените права.
- 28 От актовете за преюдициално запитване в конкретните случаи не следва, че разглежданият в главните производства налог е включен в условията или специалните задължения, изброени изчерпателно в приложението към Директивата за разрешение, с които могат да бъдат обвързани общото разрешение или правата на използване на радиочестотите съгласно член 6 от Директивата за разрешение. Следователно този член от Директивата за разрешение е ирелевантен за главните производства.
- 29 Що се отнася до обстоятелството дали член 13 от Директивата за разрешение допуска засегнатите в конкретните случаи предприятия да бъдат облагани с налог като разглеждания в главните производства, следва да се припомни, че Съдът вече е постановил, че Директивата за разрешение предвижда не само правила относно производствата за предоставяне на общи разрешения или права за ползване на радиочестоти или номера и относно съдържанието на тези разрешения, а и правила относно естеството и дори размера на свързаните с посочените производства парични задължения, които държавите членки могат да налагат на предприятията в сектора на далекосъобщителните услуги (решение Vodafone Malta и Mobisile Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, т. 20 и цитираната съдебна практика).

- 30 Така съгласно постоянната съдебна практика в рамките на Директивата за разрешение държавите членки не могат да събират за доставката на електронни мрежи и услуги други такси и налози освен предвидените в тази директива (вж. решение *Vodafone España* и *France Telecom España*, EU:C:2012:446, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 31 Що се отнася до член 13 от Директивата за разрешение, следва да се припомни, че този член се отнася до правилата във връзка с налагането на такси за правата за използване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура върху или под недвижими имоти публична или частна собственост (вж. в този смисъл решение *Vodafone Malta* и *Mobisile Communications*, C-71/12, EU:C:2013:431, т. 19).
- 32 Съгласно този член 13 от Директивата за разрешение държавите членки могат да облагат с такса правата на използване на радиочестотите или номерата или правата за изграждане на инфраструктура, чиято цел е да се осигури оптимално използване на тази инфраструктура (вж. в този смисъл решение *Belgacom* и др., C-375/11, EU:C:2013:185, т. 42 и цитираната съдебна практика).
- 33 Използваните в член 13 термини „инфраструктура“ и „изграждане“ препращат съответно към материалните съоръжения, които правят възможна доставката на електронни съобщителни мрежи и услуги, и към физическия им монтаж в съответния недвижим имот публична или частна собственост (вж. в този смисъл решение *Vodafone España* и *France Telecom España*, EU:C:2012:446, т. 32).
- 34 Въпреки това член 13 от Директивата за разрешение не обхваща всички такси, които се налагат във връзка с инфраструктурата, позволяваща доставката на електронни съобщителни мрежи и услуги.
- 35 В действителност съгласно член 1, параграф 2 от Директивата за разрешение същата се прилага за разрешителните за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги, а нейният член 13 се отнася единствено до таксите за правата на използване на радиочестотите или номерата или до таксите за правата за изграждане на инфраструктура върху или под недвижими имоти публична или частна собственост с цел да се осигури оптимално използване на тази инфраструктура.
- 36 В конкретните случаи обаче от актовете за преюдициално запитване е видно, че с разглеждания в главните производства налог се облага всяко учредено съгласно белгийското или чуждо право юридическо лице, притежаващо обект на своето предприятие на територията на Provincie Antwerpen, използван от или запазен за използване от това юридическо лице, без значение от естеството на съответния обект на предприятието и дейността, осъществявана от задължените за заплащането на този налог лица. Размерът на последния зависи от заетата от обектите площ. Задължените за налога лица следователно не са единствено операторите, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, или лицата, титуляри на предвидените в член 13 от Директивата за разрешение права.
- 37 От това следва, че облагаемото събитие, при наличието на което възниква задължението за заплащане на разглеждания в главните производства налог, не е свързано с предоставянето на права за използване на радиочестоти или на права за изграждане на инфраструктура по смисъла на член 13 от Директивата за разрешение. Следователно подобен налог не представлява такса по смисъла на този член и следователно не попада в приложното поле на тази директива.
- 38 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че членове 6 и 13 от Директивата за разрешение трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат операторите, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, да бъдат облагани с

общ налог върху обектите на предприятията поради наличието в недвижими имоти публична или частна собственост на стълбове, пилони или антени за мобилна радиотелефония, които са необходими за осъществяваната от тези оператори дейност.

По съдебните разноски

- 39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Членове 6 и 13 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат операторите, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, да бъдат облагани с общ налог върху обектите на предприятията поради наличието в недвижими имоти публична или частна собственост на стълбове, пилони или антени за мобилна радиотелефония, които са необходими за осъществяваната от тези оператори дейност.

Подписи